

לקט פירושים משיעור בפרשת השבוע שנמסר
בבית הכנסת "קהל חסידים" בשכונת רמת אלחנן בני ברק ביום חמישי בשעה 21:30

פרשת וישלח שנת תשפ"ז

גליון מספר 1004

"וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל עֵשָׂו אָחִיו אַרְצָה שֵׂעִיר שְׂדֵה אֱדוֹם" (לב, ד)

מָה רָאָה הַכָּתוּב לְצַיֵּן וּלְפָרֵט לְהֵיכָן נִשְׁלְחוּ הַמַּלְאָכִים - "אַרְצָה שֵׂעִיר שְׂדֵה אֱדוֹם"?

וּבְכָלָל יֵשׁ לְהָבִין, מָה רָאָה יַעֲקֹב לִשְׁלֹחַ מַלְאָכִים לְפַיֵּס אֶת עֵשָׂו, הֲלֹא מִטֶּבַע הָאָדָם שֶׁהַזְּמַן מְקַהֶה אֶת רֶגֶשׁ הַכַּעַס שֶׁבּוֹ, וַהֲרֵי מֵאָז יָצָא קִצְפּוֹ שֶׁל עֵשָׂו עַל יַעֲקֹב חָלְפוּ שְׁלֹשִׁים וְאַרְבַּע שָׁנָה [אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה שָׁהָה אֵצֶל שֵׁם וְעֵבֶר, אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה שֶׁבָּהֶן נוֹלְדוּ לוֹ יְלָדָיו וְעוֹד שֵׁשׁ שָׁנִים שֶׁעָבַד אֵצֶל לָבָן], וּמִן הַסְּתָם שָׁכַךְ כַּעֲסוֹ שֶׁל עֵשָׂו?

הַתְּשׁוּבָה הִיא: אָדָם שֶׁהֶעֱרִים עַל הַזּוּלַת פַּעַם וְעוֹד פַּעַם, וּכְשֶׁנִּתְגַּלָּה הַדָּבָר לַחֲבֵרוֹ הוּא כּוֹעֵס עָלָיו כַּעַס גָּדוֹל עַל שָׁנֵי מַעֲשַׂי הָעָרְמָה שֶׁעוֹלֵל לוֹ. בַּחֲלֹף הַשָּׁנִים, כְּיצַד יֵדַע בַּעַל הַמַּעֲשֶׂה אִם חֲבֵרוֹ עוֹדֶנּוּ שׂוֹמֵר בְּלִבּוֹ טִינָה עָלָיו, אוֹ אוּלַי נִשְׁכַּח הַדָּבָר כְּבָר מִלִּבּוֹ לְגַמְרֵי? הִנֵּה, כַּאֲשֶׁר מִתְבָּרֵר לוֹ שֶׁנּוֹלְדוּ לוֹ שְׁנֵי בָּנִים, וְהוּא קָרָא אֶת שְׁמָם עַל שֵׁם אוֹתָם מַעֲשִׂים, בְּוַדַּאי הַמַּעֲשִׂים לֹא נִשְׁכְּחוּ מִלִּבּוֹ. מַעֲשִׂים אֲשֶׁר נִרְאִים בְּעֵינֵי הָאָדָם כְּעוֹלָה נוֹרָאָה עַד שֶׁאָרוּי לַחְקֹק אוֹתָם לְזִכָּרוֹן עוֹלָם וּלְהַנְצִיחָם בְּשְׁמוֹתָיו שֶׁל בָּנָיו, אוֹת הוּא כִּי חֲקוּקִים הֵם עַל לוּחַ לִבּוֹ וְהוּא שׂוֹמֵר טִינָה לְעוֹשֵׂיהֶם גַּם בַּחֲלֹף עֶשְׂרוֹת בַּשָּׁנִים.

לְיַעֲקֹב נוֹדַע כִּי עֵשָׂו קָרָא לְשָׁנֵי מְקוֹמוֹת מוֹשָׁבוֹ עַל שֵׁם שְׁנֵי מַעֲשֵׂי הָעָרְמָה שֶׁעָשָׂה לוֹ. "אַרְצָה שֵׂעִיר", זֵכֶר לִ'גְּנֵבַת' הַבְּרָכוֹת מִיִּצְחָק עַל יְדֵי הִתְחַזּוּת לְעֵשָׂו הַשָּׂעִיר, ו"שְׂדֵה אֱדוֹם", זֵכֶר לִמְכִירַת הַבְּכוֹרָה תְּמוּרַת נְזִיד הָעֲדָשִׁים. מִכָּאן הֵבִין יַעֲקֹב שֶׁגַּם בַּחֲלֹף הַשָּׁנִים עֲדַיִן חֲקוּקִים מַעֲשִׂים אֵלּוּ בְּלִבּוֹ שֶׁל עֵשָׂו וְלֹא נִתְפַּיֵּס עֲלֵיהֶם. וְעַל כֵּן נֶאֱלַץ יַעֲקֹב לִשְׁלֹחַ מַלְאָכִים אֶל עֵשָׂו כְּדֵי לְפַיְּסוֹ וּלְשַׁכֵּךְ אֶת כַּעֲסוֹ.

זֶהוּ שֶׁאוֹמֵר הַכָּתוּב: "וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל עֵשָׂו אָחִיו", וּמַדּוּעַ עָשָׂה כֵּן? כִּי שָׁמַע אֶת הַשֵּׂמוֹת "אַרְצָה **שֵׂעִיר** שְׂדֵה **אֱדוֹם**".

אַרְצָה שֵׂעִיר שְׂדֵה אֱדוֹם (לב, ד)

בְּדֶרֶךְ כְּלָל, נִתְיַנֵּס שֵׁם לְמָקוֹם הִיא לִזְכֹּר מֵאֹרַע חָשׁוּב אוֹ עַל שֵׁם אָדָם חָשׁוּב. אֶת הַמְּקוֹמוֹת הַמְּזָכָּרִים כָּאן, קָרָא עֵשָׂו - מֹרֶב כַּעַסוֹ עַל יַעֲקֹב - עַל שֵׁם עֲוֹלוֹת, שְׁלָפֵי דַּעְתּוֹ, עָשָׂה לוֹ יַעֲקֹב.

"אַרְצָה שֵׂעִיר" - עַל שֵׁם שֶׁיַּעֲקֹב, כַּאֲשֶׁר לָקַח אֶת הַבְּרָכוֹת, לָבַשׁ אֶת עוֹרוֹת גְּדָיֵי הָעִזִּים כְּדֵי לְהֵרָאוֹת אִישׁ שָׂעִיר.

"שְׂדֵה אֱדוֹם" - עַל שֵׁם שֶׁיַּעֲקֹב קָנָה אֶת בְּכוֹרָתוֹ בְּאֶמְצָעוּת מָרָק עֲדָשִׁים אָדֹם.

וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ (לב, ח)

בְּתַרְגּוּם **יוֹנָתָן בֶּן עֻזִּיאֵל** מוֹפִיעָה הַסִּבָּה לְפַחְדּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב מִפְּנֵי עֵשָׂו: "וּדְחֵיל יַעֲקוֹב לַחֲדָא עַל דְּלֵא עָסַק עֶשְׂרִים שְׁנִין בִּיקָרָא דְּאַבּוֹי", כְּלוֹמַר: עַל שֶׁלֹּא עָסַק עֶשְׂרִים שָׁנָה בִּכְבוֹדוֹ שֶׁל אָבִיו.

וְנִשְׁאֶלֶת הַשְּׁאֵלָה: מַדּוּעַ לֹא חָשַׁשׁ יַעֲקֹב אָבִינוּ מִכָּךְ שֶׁבְּכָל אוֹתָן שָׁנִים לֹא כִּבֵּד אֶת אִמּוֹ?

מְבָאֵר **הָרַב שְׁמוּאֵל וַלְקִין** שֶׁאָבִיו צִוָּה עָלָיו לָלֶכֶת וְלָשֵׂאת אִשָּׁה, וּלְפִיכָךְ בְּכָל הַשָּׁנִים שֶׁבָּהֶן עָסַק בְּעִנְיָן זֶה, הֵרִיחוּ פָּטוּר מִכִּבּוּד אָבִיו. כְּלוֹמַר: בְּמֶשֶׁךְ אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנוֹת עֲבוֹדָתוֹ בְּבֵית לָבָן עֲבוּר רָחֵל וְלֵאָה, אֵין הוּא חַיָּב בִּכְבוֹד אָבִיו, אַךְ מֵאָז שֶׁנָּשָׂא אוֹתָן, וַעֲבוֹדָתוֹ עֲבוּרָן הִסְתַּיְּמָה, הוּא מִתְחַיֵּב שׁוּב לְכַבֵּד אֶת אָבִיו. לְעֻמַּת זֹאת, כַּאֲשֶׁר שָׁלְחָה אוֹתוֹ רִבְקָה הִיא לֹא שָׁלְחָה אוֹתוֹ לְמַטָּרָה מְסֻיֶּמֶת, אֶלָּא הוֹרְתָה לוֹ לִבְרֹחַ עַד שֶׁתִּקָּרֵא לוֹ, מַשּׁוּם כָּךְ כָּל עוֹד הִיא לֹא קָרְאָה לוֹ, פָּטוּר הָיָה מִמִּצְוַת כִּבּוּד אֵם.

בְּהֶקְשֵׁר לְכָךְ מוּבָא בְּ"**דַּעַת זְקֵנִים**" שֶׁהָרַ"ק "**רַבִּי אַבְרָהָם מִטְשֶׁעבְּנוֹב** צִוָּה לְבָנָיו שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ אֵלָיו אֶלָּא אִם כֵּן יִקְרָאוּ. תָּמְהוּ הַבָּנִים מַדּוּעַ אֵינֶנּוּ רוֹצֶה לִרְאוֹתָם, אוּלָם אֲבִיהֶם הִרְגִּיעָם וְאָמַר: "אַדְּרַבָּה, הִנְּכֶם גּוֹרְמִים לִי נַחַת רוּחַ מְרֻבָּה בְּבוֹאֲכֶם, אַךְ מוֹרֶה אֲנִי לָכֶם לֹא לְהַגִּיעַ, כְּדֵי שֶׁגַּם בֵּין בִּקּוּרֵיכֶם תְּקַיְּמוּ אֶת צִוּוּיִי שֶׁלֹּא לָבוֹא, וְנִמְצָא שֶׁגַּם מֻרְחָק, בְּשָׁעָה שֶׁאַתֶּם שׁוֹהִים בְּבֵיתְכֶם, הִנְּכֶם זוֹכִים לְקַיֵּם אֶת מִצְוַת כִּבּוּד אָב".

וְשַׁמְתִּי אֶת-זַרְעֲךָ כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא-יִסָּפֵר מֵרֹב (לב יג)

הַמַּלְבִּי"ם כּוֹתֵב דָּבָר נִפְלָא: "וְאָמַר כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַיָּם', שֶׁהוּא הַשֶּׁם גְּבוּל לַיָּם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: 'אֲשֶׁר שַׂמְתִּי חוֹל גְּבוּל לַיָּם... וְהָמוּ גַּלָּיו וְלֹא יַעֲבְרֻנְהוּ', כֵּן הֲמוֹן עַמִּים רַבִּים כַּהֲמוֹת יַמִּים יֶהֱמָיוּן, לֹא יוּכְלוּ לַעֲבֹר הַגְּבוּל הַזֶּה וּלְכַבּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, וּלְבַסּוֹף יִתְגַּבְּרוּ עֲלֵיהֶם".

בַּיָּם יֶשְׁנָם לְפָעָמִים בְּעֵת סְעָרָה גַּלִּים בְּגֹבַהּ עֲשָׂרוֹת מֶטְרִים! גַּל כָּזֶה, אִם הָיֵינוּ שׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ: "סְלִיחָה, לְאָן אַתָּה הוֹלֵךְ?!" - הָיָה עוֹנֶה: "אֲנִי כָּרֶגַע בַּדֶּרֶךְ לְהָצִיף אֶת כָּל תֵּל-אָבִיב, כּוֹלֵל הַמְּגָדְּלִים הַגְּבוֹהִים בְּיוֹתֵר שֶׁבְּתוֹכָהּ".

וּבֶאֱמֶת הוּא נִרְאֶה מְאַיֵּם, הוּא דּוֹהֵר בְּהִתְלַהֲבוּת, כְּמֵעַט כָּבָר מַגִּיעַ לַחוֹף - וְאָז לְפֶתַע נֶעֱצָרֶת הַתְּנוּפָה וְהוּא לְאַט לְאַט דּוֹעֵךְ, עַד שֶׁבְּהַגִּיעוֹ לַחוֹף נֶעֱצָר לְגַמְרֵי וְנֶעֱלָם. וְכָךְ עוֹד גַּל וְעוֹד גַּל, וְתָמִיד הוּא נֶעֱצָר בַּחוֹף. כְּשֶׁיֶּשְׁנָהּ רוּחַ סְעָרָה גְּדוֹלָה יָכוֹל הַגַּל לְהִכָּנֵס מֵעַט לְתוֹךְ הַחוֹף, אַךְ לֹא מֵעֵבֶר לָזֶה. מִדּוּעַ? כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵינוֹ מַנִּיחַ לוֹ לַעֲבֹר אֶת הַגְּבוּל שֶׁהִצִּיב לוֹ!

וְכָךְ, הִבְטִיחַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַאֲבוֹתֵינוּ, זַרְעָכֶם יִתְקַיֵּם לְעוֹלָם. בְּמֶשֶׁךְ אַלְפֵי שָׁנִים מְנַסִּים הַגּוֹיִים לְהַשְׁמִידֵנוּ, וּבְעֶזְרַת ה' לֹא עָלְתָה וְגַם לֹא תַּעֲלֶה בְּיָדָם! הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִבְטִיחַ שֶׁהַתּוֹרָה לֹא תִּשָּׁכַח מֵעִם יִשְׂרָאֵל, וְכָל זְמַן שֶׁיֵּשׁ תּוֹרָה - עִם יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיָּם. הֵם יְכוֹלִים לְהָצִיק לָנוּ וּלְהָרַע לָנוּ, אַךְ לֹא מֵעֵבֶר לָזֶה, כִּי פִּי ה' דִּבֵּר וְאֵין מִי שֶׁיּוּכַל לְפָעֵל נֶגֶד דְּבָרוֹ.

הָרַאשׁוֹן שֶׁהִגִּיעַ לְהַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל הָיָה פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם. הוּא עָמַד בִּרְאֹשׁ מַעֲצָמָה אַדִּירָה, עֶבֶד לֹא בָּרַח מִמִּצְרַיִם, וְהָיוּ בָּהּ טוֹבֵי הַמַּכְשִׁפִים. לְכְאוֹרָה, לֹא הָיָה מַה שֶּׁיִּמְנַע בַּעֲדוֹ מִלְּהַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל. וּמֶה הָיָה סוֹפוֹ? הֻשְׁמַד הוּא וְעַמּוֹ, טָבַע בְּיַם סוּף.

לְאַחַר מִכֵּן הִגִּיעַ נְבוּכַדְנֶצַּר, נְשָׂא אֶת כֹּחוֹ - אֲבָל גַּם הוּא נֶעֱלַם כְּלֹא הָיָה. מִי שָׁמַע עָלָיו הַיּוֹם בִּכְלָל?!

בָּא הַשְּׁלִישִׁי, הָמָן הָרָשָׁע, וּבִקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד, לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנַּעַר וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד. הֵיכָן הוּא הַיּוֹם? תָּלוּי עַל עֵץ...

בָּא טִיטוּס הָרָשָׁע, הֶחֱרִיב אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי, הֶגְלָה אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, נַהֲרוֹת דָּם נִשְׁפְּכוּ - אֲבָל זֶהוּ, לֹא מֵעֵבֶר לָזֶה!

מִן הָרָאוּי בְּהֶקְשֵׁר זֶה לְהָבִיא אֶת הַמַּעֲשֶׂה הַבָּא: פַּעַם נָסַע **הָרַב מִפּוֹנִיבֵ'ז'** זַצַ"ל לְאִיטַלְיָה לֶאֱסֹף כֶּסֶף לַיְשִׁיבָה, וּבִקֵּשׁ מֵהַנֶּהָג שֶׁהוּא רוֹצֶה לְהַסְפִּיק לִרְאוֹת אֶת שַׁעַר טִיטוּס. לוּחַ הַזְּמַנִּים שֶׁלּוֹ הָיָה צָפוּף מְאֹד, וְרַק בַּיּוֹם הָאַחֲרוֹן לִשְׁהוּתוֹ שָׁם הִצְלִיחוּ לִמְצֹא כַּמָּה דַּקּוֹת פְּנוּיוֹת לְהַגִּיעַ לְשָׁם. הָרַב יָצָא לְרֶגַע מֵהַמְּכוֹנִית, נֶעֱמַד, הִבִּיט בְּשַׁעַר טִיטוּס וְחָזַר בַּחֲזָרָה לִמְכוֹנִיתוֹ.

שְׁאָלוּהוּ: "אִם כָּךְ, לְשֵׁם מָה בִּקַּשְׁתָּ לְהַגִּיעַ הֵנָּה?" וְהוּא הִסְבִּיר: "אָמַרְתִּי לוֹ, טִיטוּס טִיטוּס, הֶחֱרַבְתָּ אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שָׂפַכְתָּ נַהֲרוֹת דָּם, אֲבָל הֵיכָן אַתָּה הַיּוֹם? הֲרֵי לֹא נִשְׁאַר מִמְּךָ זֵכֶר! עַם יִשְׂרָאֵל, לְעֻמַּת זֹאת, חַי וְקַיָּם וְיַמְשִׁיךְ לְהִתְקַיֵּם בִּזְכוּת דְּבֵקוּתוֹ

בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה!״

אֵין זֶה כִּי אִם בִּזְכוּת הַבְטָחַת ה׳ לַאֲבוֹתֵינוּ ״וְשָׁמְתִּי אֶת זַרְעֲךָ כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַיָּם״.

וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ (לב, כה)

שֶׁנִּשְׁתַּיֵּר עַל פַּכִּין קְטַנִּים, מִכָּאן לַצַּדִּיקִים שֶׁחֲבִיב עֲלֵיהֶם מָמוֹנָם יוֹתֵר מִגּוּפָם (חֻלִּין צא ע״א).

מְדַיֵּק **רַבִּי שְׁמוּאֵל דָּוד וַאלְקִין** בְּסִפְרוֹ **״רֶמֶת שְׁמוּאֵל״**: צַדִּיקִים חֲבִיב עֲלֵיהֶם מָמוֹנָם יוֹתֵר מִגּוּפָם - אֲבָל לֹא יוֹתֵר מִנַּפְשָׁם. כְּשֶׁזֶּה נוֹגֵעַ לְעִסְקֵי נְפָשׁוֹת אַתָּה מוֹצֵא שֶׁהֵם מוֹצִיאִים הוֹן רַב.

עַל דִּבְרֵי יַעֲקֹב (בְּרֵאשִׁית נ, ה) ״בְּקִבְרִי אֲשֶׁר כָּרִיתִי לִי״, פֵּרֵשׁ רַשִׁ״י: שֶׁנָּטַל יַעֲקֹב כָּל כֶּסֶף וְזָהָב שֶׁהֵבִיא מִבֵּית לָבָן וְעָשָׂה אוֹתוֹ כְּרִי, וְאָמַר לְעֵשָׂו: ״טֹל זֶה בִּשְׁבִיל חֶלְקְךָ בַּמְּעָרָה״. יַעֲקֹב הִסְכִּים לָתֵת לְעֵשָׂו אֶת כָּל כַּסְפּוֹ כְּדֵי לְקָנוֹת אֶת חֶלְקוֹ בְּמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה. עִנְיָן זֶה מְדֻיָּק מִלְּשׁוֹן בְּרָכוֹת יִצְחָק לְיַעֲקֹב וּלְעֵשָׂו. אֶת יַעֲקֹב הוּא מְבָרֵךְ (כז, כח) ״וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ״, וְאִלּוּ אֶת עֵשָׂו הוּא מְבָרֵךְ (שָׁם פסוק לט): ״הִנֵּה מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ יִהְיֶה מוֹשָׁבֶךָ״. ״יִהְיֶה״ - לְשׁוֹן שִׂמְחָה, כִּי יִצְחָק יָדַע שֶׁשִּׂמְחָתוֹ שֶׁל עֵשָׂו הִיא עַל ״מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ״. וְהִנֵּה יַעֲקֹב אוֹמֵר (לב, ו): ״וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר״, ״וַיְהִי״ - לְשׁוֹן צַעַר. לָמָּה יֵשׁ לִי אֶת הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר? - כְּדֵי לְשַׁחֵד בָּהֶם אֶת עֵשָׂו - וָאֶשְׁלְחָה לְהַגִּיד לַאדֹנִי לְמְצֹא חֵן בְּעֵינֶיךָ״.

מְסַפֵּר רַבִּי שְׁמוּאֵל וַאלְקִין כִּי פַּעַם שָׁהָה בְּשַׁבָּת בְּבֵיתוֹ שֶׁל **ה״חֶפֶץ חַיִּים״**, וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת הִגִּישׁוּ לְהַבְדָּלָה יַיִן מִפְּרִי הַגָּפֶן. ה״חֶפֶץ חַיִּים״ הִבִּיט עַל כָּךְ בְּעֵינֵי זְעוּמָה, וְשָׁאַל: הַאִם אֵין חֲמַר מְדִינָה בְּבֵיתְךָ? וּבְרוּר שֶׁכַּוָּנָתוֹ הָיְתָה לֹא לְהַכְנִיס מוֹתָרוֹת בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, כִּי אִם ה״חֶפֶץ חַיִּים״ יְהַדֵּר בְּיַיִן לְהַבְדָּלָה, בְּנֵי בֵּיתוֹ יְהַדְּרוּ לִשְׁתּוֹת יַיִן בַּסְּעֻדָּה וְסוֹפוֹ מִי יִשְׁורֶנּוּ.

וַיִּשָּׁקֵהוּ (לג ד)

אָמַר עֵשָׂו הָרָשָׁע: אֵינִי הוֹרֵג אֶת יַעֲקֹב בְּקֶשֶׁת וּבְחִצִּים, אֶלָּא אֲנִי הוֹרְגוֹ וּמוֹצֵץ אֶת דָּמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֶּרֶץ עֵשָׂו לִקְרָאתוֹ אַל תִּקְרֵי וַיִּשָּׁקֵהוּ אֶלָּא וַיִּשָּׁכֵּהוּ וְנֶעֱשָׂה צַוָּארוֹ שֶׁל יַעֲקֹב כְּשִׁישׁ, וְעָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר: צַוָּארֵךְ כְּמִגְדַּל הַשֵּׁן. וְקָהוּ שִׁנָּיו שֶׁל עֵשָׂו, וְהִתְחִיל כּוֹעֵס וְחוֹרֵק בְּשִׁנָּיו שֶׁנֶּאֱמַר: רָשָׁע יִרְאֶה וְכָעָס. (יַלְקוּט שִׁמְעוֹנִי תּוֹרָה רמז קלג)

בַּמִּפְגָּשׁ עִם יַעֲקֹב אָבִינוּ נִרְאֶה לִכְאוֹרָה עֵשָׂו כְּאָחִיו הָאוֹהֵב שֶׁל יַעֲקֹב, הַנּוֹפֵל עַל צַוָּארוֹ, מְחַבֵּק וְנוֹשֵׁק לוֹ, אוּלָם הַמִּדְרָשׁ מְצַיֵּן אֶת כַּוָּנוֹתָיו הַדְּוֹנִיּוֹת, בִּרְצוֹתוֹ לְהָרְגוֹ וְלִמְצֹץ אֶת דָּמוֹ בְּשִׁנְאָתוֹ הַגְּדוֹלָה אֵלָיו.

ה״**פַּרְדֵּס יוֹסֵף**״ אוֹמֵר שֶׁמַּעֲשֶׂה אָבוֹת סִימָן לְבָנִים. כְּמוֹ עֵשָׂיו הָרוֹצֶה לָקוּם וְלִרְצוֹחַ אֶת אָחִיו יַעֲקֹב בְּמוֹ פִּיו וְשִׁנָּיו, כָּךְ מְנַסִּים אֻמּוֹת הָעוֹלָם לְעוֹלֵל לְבָנָיו בְּמַהֲלַךְ הַדּוֹרוֹת.

כְּשֵׁם שֶׁמִּלְכַּתְּחִלָּה בִּקֵּשׁ עֵשָׂו לַהֲרֹג אֶת יַעֲקֹב בְּחִצִּים, כָּךְ מְנַסִּים שׂוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל לְכַלּוֹת אֶת עַם יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי כָּל מִינֵי כְּלֵי מַשְׁחִית וְאִינְקִיזִיצְיוֹת לְמִינֵיהֶן... אוּלָם, כַּאֲשֶׁר הֵם רוֹאִים שֶׁהַיְּהוּדִים הֵם עַם קְשֵׁה עֹרֶף, וּכְכָל שֶׁיְּעַנּוּ אוֹתָם, כָּךְ הֵם דְּבֵקִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּבוֹרֵא הָעוֹלָם, הֵם מַחְלִיטִים לְשַׁנּוֹת אֶת הַגִּישָׁה...

בְּאַרַח פֶּלֶא הֵם מְשַׁנִּים אֶת טַעֲמָם וּמַתְחִילִים לִנְשֹׁק וּלְקָרֵב, כְּשֶׁבַּכַּוָּנָתָם לְהַחֲטִיא אֶת עַם יִשְׂרָאֵל. בְּנֹפֶת צוּפִים הֵם מְנַסִּים לְלַמֵּד אוֹתָנוּ לְדַבֵּר בִּלְשׁוֹנָם וְלִנְהֹג כְּמִנְהֲגֵיהֶם, וּמַטְרָתָם לְהַאֲכִילֵנוּ נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת שֶׁיְּטַמְטְמוּ אֶת לִבֵּנוּ וּלְהַפִּילֵנוּ בְּרִשְׁתָּם.

אוּלָם נְשִׁיקָתָם הֲרֵיהִי נְשִׁיכָה, וְכָל מַאֲוַיֵּהֶם הֵם אַךְ וְרַק לִמְצֹץ אֶת דָּמֵנוּ וּלְאַבְּדֵנוּ מִן הָעוֹלָם, כְּעֵשָׂו אֲבִיהֶם.

וּכְשֵׁם שֶׁיַּעֲקֹב אָבִינוּ זָכָה לְנֶצַח, וְצַוָּארוֹ הָפַךְ לְשַׁיִשׁ, עַד שֶׁשִּׁנָּיו שֶׁל עֵשָׂו קָהוּ מִמֶּנּוּ, כָּךְ אָנוּ נִזְכֶּה לְסִיעָתָא דִּשְׁמַיָּא, וְנֶצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יְשַׁקֵּר. צַוָּארֵנוּ יַהֲפֹךְ לְיָצוּק, וּלְעוֹלָם לֹא נִטֹּשׁ אֶת תּוֹרַת ה׳, עַד שֶׁסּוֹפָם יִדְּמֶה לְסוֹפוֹ שֶׁל עֵשָׂו (תְּהִלִּים קיב, י): ״רָשָׁע יִרְאֶה וְכָעָס, שִׁנָּיו יַחֲרֹק וְנָמָס״!

הַרְבּוּ עָלַי מְאֹד מֹהַר וּמַתָּן וְאֶתְּנָה כַּאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלָי וּתְנוּ לִי אֶת הַנַּעֲרָ לְאִשָּׁה (לד, יב)

״הַרְבּוּ״ - ב׳ בְּמִסּוֹרָה הָכָא, וְאִידָךְ (עָמוֹס ד, ד) ׳הַגִּלְגָּל הַרְבּוּ לְפִשְׁעֵי׳. אַף עַל פִּי שֶׁהִרְבָּה בְּמֹהַר כְּמוֹ שֶׁהִרְבָּה בַּגִּלְגָּל, דְּהַיְנוּ בְּעִ״ז הִרְבּוּ גַּם אֵלּוּ לִפְשֹׁעַ, שֶׁהִתְּנוּ עִמָּם שֶׁלֹּא לַעֲבֹד ע״ז״ (בַּעַל הַטּוּרִים).

וְקָשֶׁה, הֵיכָן מָצִינוּ שֶׁבְּנֵי יַעֲקֹב הִתְּנוּ עִמָּם שֶׁאִם הֵם רוֹצִים אֶת דִּינָה עֲלֵיהֶם לַחֲדֹל מִלַּעֲבֹד עֲבוֹדָה זָרָה, הֲלֹא ״הַרְבּוּ עָלַי מְאֹד מֹהַר וּמַתָּן״ מְדַבֵּר עַל מָמוֹן?

אוֹמֵר ה״**מַשְׁאַת הַמֶּלֶךְ**״: בְּנֵי יַעֲקֹב הֵשִׁיבוּ לִשְׁכֶם וְלַחֲמוֹר: ״אַף בָּזֹאת נֵאוֹת לָכֶם אִם תִּהְיוּ **כָּמֹנוּ** לְהָמֵל לָכֶם כָּל זָכָר״ (פס׳ טו), וְלִכְאוֹרָה לְשֶׁם מַה הִדְגִּישׁוּ ״אִם תִּהְיוּ **כָּמֹנוּ**״, הֲלֹא דַּי שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים לָהֶם ״אַךְ בָּזֹאת נֵאוֹת לָכֶם אִם תְּמוּלוּ כָּל זָכָר״?

אֶלָּא שֶׁאָמְרוּ לָהֶם: כְּדֵי שֶׁנֵּאוֹת לָתֵת לָכֶם אֶת דִּינָה, לֹא דַּי שֶׁתְּמוּלוּ עַצְמְכֶם, אֶלָּא עֲלֵיכֶם לִהְיוֹת **״כָּמֹנוּ״** - שֶׁתְּמוּלוּ עַצְמְכֶם לְשֵׁם גֵּרוּת, וְלֹא לְשֵׁם מַטָּרָה אַחֶרֶת, וְהַיְנוּ שֶׁתִּתְפַּסְּיקוּ לַעֲבֹד עֲבוֹדָה זָרָה.

הַרְבּוּ עָלַי מְאֹד מֹהַר וּמַתָּן וְאֶתְּנָה כַּאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלָי וּתְנוּ לִי אֶת הַנַּעֲרָ לְאִשָּׁה (לד, יב)

״הַרְבּוּ״ - ב׳ בְּמִסּוֹרָה הָכָא, וְאִידָךְ (עָמוֹס ד, ד) ׳הַגִּלְגָּל הַרְבּוּ לְפִשְׁעֵי׳. אַף עַל פִּי שֶׁהִרְבָּה בְּמֹהַר כְּמוֹ שֶׁהִרְבָּה בַּגִּלְגָּל, דְּהַיְנוּ בְּעִ״ז הִרְבּוּ גַּם אֵלּוּ לִפְשֹׁעַ, שֶׁהִתְּנוּ עִמָּם שֶׁלֹּא לַעֲבֹד ע״ז״ (בַּעַל הַטּוּרִים).

וְקָשֶׁה, הֵיכָן מָצִינוּ שֶׁבְּנֵי יַעֲקֹב הִתְּנוּ עִמָּם שֶׁאִם הֵם רוֹצִים אֶת דִּינָה עֲלֵיהֶם לַחֲדֹל מִלַּעֲבֹד עֲבוֹדָה זָרָה, הֲלֹא ״הַרְבּוּ עָלַי מְאֹד מֹהַר וּמַתָּן״ מְדַבֵּר עַל מָמוֹן?

אוֹמֵר ה״**מַשְׁאַת הַמֶּלֶךְ**״: בְּנֵי יַעֲקֹב הֵשִׁיבוּ לִשְׁכֶם וְלַחֲמוֹר: ״אַף בָּזֹאת נֵאוֹת לָכֶם אִם תִּהְיוּ **כָּמֹנוּ** לְהָמֵל לָכֶם כָּל זָכָר״ (פס׳ טו), וְלִכְאוֹרָה לְשֶׁם מַה הִדְגִּישׁוּ ״אִם תִּהְיוּ **כָּמֹנוּ**״, הֲלֹא דַּי שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים לָהֶם ״אַךְ בָּזֹאת נֵאוֹת לָכֶם אִם תְּמוּלוּ כָּל זָכָר״?

אֶלָּא שֶׁאָמְרוּ לָהֶם: כְּדֵי שֶׁנֵּאוֹת לָתֵת לָכֶם אֶת דִּינָה, לֹא דַּי שֶׁתְּמוּלוּ עַצְמְכֶם, אֶלָּא עֲלֵיכֶם לִהְיוֹת **״כָּמֹנוּ״** - שֶׁתְּמוּלוּ עַצְמְכֶם לְשֵׁם גֵּרוּת, וְלֹא לְשֵׁם מַטָּרָה אַחֶרֶת, וְהַיְנוּ שֶׁתִּתְפַּסְּיקוּ לַעֲבֹד עֲבוֹדָה זָרָה.

עִנְיָנִים מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר ״מְתוֹק הָאוֹר״ עַל סֵפֶר תְּהִלִּים חֵלֶק רִאשׁוֹן

שִׁוִּיתִי ה׳ לְנֶגְדִּי תָּמִיד (טז, ח)

בְּ**״סֵפֶר הַמַּקָּנֶה״**, לְ**רַבִּי פִּנְחָס הַלֵּוִי הוֹרוֹוִיץ** (רֻבָּה שֶׁל הָעִיר פְּרַנְקְפוּרְט וְרַבּוֹ שֶׁל ה״חַתָּם סוֹפֵר״) מְבֹאָר, שֶׁאֵצֶל מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם, אַף שֶׁיֵּשׁ מוֹרָא מִמֶּנּוּ, מִכָּל מָקוֹם מִי שֶׁרָגִיל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, אַט אַט מִתְמַעֵט הַמּוֹרָא מִלִּבּוֹ. אוּלָם בְּיַחַס לַקָּבָּ״ה, כְּכָל שֶׁמִּתְקָרְבִים אֵלָיו מַכִּירִים יוֹתֵר בִּגְדֻלָּתוֹ, וְלָכֵן לְעוֹלָם אֵין הַיִּרְאָה מִתְמַעֶטֶת, שֶׁהֲרֵי בְּכָל זְמַן מְגַלִּים אוֹר וְגַדְלוּת נוֹסָפִים שֶׁלֹּא הִכִּירוּ קֹדֶם לָכֵן.

מִטַּעַם זֶה, רַק אֵצֶל הַקָּבָּ״ה מִתְקַיֵּם ״שִׁוִּיתִי ה׳ לְנֶגְדִּי **תָּמִיד**״.

לעילוי נשמת
מרת **שרה** ע״ה
ב״ר יצחק יעקב
לקס
נלב״ע י״ד אב תשפ״ד
תנצב״ה

לעילוי נשמת
ר׳ **מרדכי יוסף**
ב״ר משה אליעזר
נלב״ע י״ז אייר תשס״א
תנצב״ה

לעילוי נשמת
ר׳ **יצחק זאב הכהן**
ב״ר גדליה
נלב״ע ד׳ ניסן תש״פ
תנצב״ה

לעילוי נשמת
ר׳ **משה אליעזר**
ב״ר אלתר יצחק
לקס
נלב״ע י׳ כסלו תשע״ח
תנצב״ה

בכל עניני הגליון נא לפנות למיכאל0504-147001